

Titel: Udrag fra »Æsthetica. Ældre«

Citation: "Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K27", i *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K27*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Tonny Aagaard Olesen; Steen Tullberg, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2011 . Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-p95-kom-shoot-p-964.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. K27

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. [Læs CC0-erklæringen](#)

◀ **Atterkommeren, jeg kommer igjen** : se slutningen af »Første Sang« i »Thora. Et Fragment i ni Sange«, i *Jens Baggesens danske Værker* bd. 7, s. 334-337, hvor det fortælles, at den røver, der sammen med sine ti sønner var kommet til Havsgaard for at begå røveri, men som ved Thoras snilde var blevet slået ihjel af gårdens karl, Grimer, både hed Røds-kæg og benævntes »Atterkommeren«, s. 336. Efter at det videre er blevet fortalt, hvordan hans sønner af egnens tilkaldte bønder blev stillet for bytinget og dømt til henrettelse, hedder det, s. 337: »Faderens Lig blev først halshugget, og Sønnernes Hov'der / Samtlige satte paa Steiler, med hans i Midten. Man paastod / Længe, de grinede høit hvert Maaneskifte paa Bakken, / Og hver ellefte Nat, naar tolv slog Klokken i Udbye, / Lød, i det sidstudrøgende Slag, 'Jeg kommer igjen!' lydt / Med en forfærdelig Klang som et Brøl af elleve Røster.« I »Anden Sang« fortælles følgende: Kort efter drabet på Røds-kæg og henrettelsen af hans ti sønner døde Grimer; en anden tjenestekarl ved navn Roller, som lignede Grimer, blev ansat. Hurtigt opstod der kærlige følelser mellem Thora og Roller; de blev gift og fik en søn, som Roller forlangte skulle hedde Grimkul; samtidig døde den gamle lensmand Herkuller, og Havsgaard overgik til Thora og Roller. Imidlertid red Roller oftere og oftere ud i skoven tidligt om morgenen og vendte først tilbage sent om aftenen, og når han kom, bar hans ansigt præg af sorg. På Thoras indtrængende bøn betroede Roller hende, at han besøgte sin fattige mor, der var tigger og boede ude i skoven. Hun ville gerne se sin svigerdatter, men da hun var stolt, skulle Thora komme til hende og ikke omvendt; det fandt Thora helt rimeligt. Herefter fortælles det i »Tredie Sang«, at den følgende pinsedags morgen drog Roller af sted med sin kone og sit barn for at aflægge besøg hos moderen ude i skoven. Da de efter et rasende ridt nåede ud i skoven, forsvandt Roller; da Thora senere fulgte efter, opdagede hun, at Roller og hans mor opholdt sig i en røverkule i jorden, og mens hun stod og lyttede, »Hørte hun klart en græsselig Røst udraabe: 'Saa skynd dig! / Skynd dig da! bring mig paa Stand den Forbandede! Her er din Faders / Øxe, den tolvte, den største, den skarpeste! din er for rusten!' - «, s. 374. Thora red straks tilbage til landsbyen, og bevæbnet fulgte fyrre bønder med hende tilbage til skoven; de rådslog om, hvordan de bedst skulle få fat på alle røverne, »Thi heel talrig troede man end Blodynglen af Røds-kæg«, s. 377. På Thoras insisterende råd blev det besluttet, at hun ubevæbnet ville gå først ned i hulen efterfulgt af Gorm, gårdens karl, og tolv bønder, alle bevæbnede. Derpå tog Thora dem i ed på, at ethvert liv skulle skånes, især Rollers, og at alle de røvere, de fandt, skulle bindes og overgives til retten på nærmeste domsted. Her brydes af, og i »Fierde Sang« berettes der om forhandlingen nede i hulen mellem Roller og hans mor, Grimla, som fortalte, hvordan den træbeklædte jernlem over trappen derned skulle være dækket med grønsvær, og tilføjede: »Et heelt Aarhundrede boede derunder / Roligen Atterkommerens Æt, nu svundet til Enken, / Grimla, berygtet, som hex, der kun kom sielden for Dagen, / Og een eneste Søn, den sidste blandt Brødrene: Roller«, s. 385f. Da Grimla videre talte om elleve myrdede sønner, ville Roller vide, hvem den elvte var; moderen søgte at undslå sig, men da Roller insisterede, krævede hun, at han først skulle aflægge ed på at ville bringe hende Thoras hoved på et fad. Roller aflagde eden, og hans mor oplyste, at den elvte og ældre bror var Grimer, tjenestekarlen på Havsgaard, som havde slået sin far ihjel, og fortsatte, s. 391f.: »Jeg var nærværende selv, da han bragte din Fader / Ved det fordømte Forhør. Det Syn vil Helvedes Kulild / Aldrig af Øinene brænde mig ud, da jeg midt i Forhøret / (...) / Saa ham giennem den stimlede Hob med Fad'ren paa Ryggen, / Uden at kiende ham, trænge sig frem for Retten, og Alting / Aabenbare, forinden mit Vink ham standsede Tungen. / Roller! Roller! min yngste! nu hør, hvad Helvedes Indvold / Selv vil ryste! *Jeg kommer igjen!* var mit og din Faders / Stikord, Grimer bekiendt, som vor Æts slægtarvede Rune; / Men mig kiendte han ene derpaa; thi han troede mig Enke. / End var Forhøret i Gang, da mig lyktes, at nærme mig vaersomt, / Og mit: *Jeg kommer igjen!* at tilraabe ham; men i det samme / Brød man det pludselig af.« Derpå genlød hulen af brag og ovenfra lød »*Jeg kommer igjen!*«, s. 392. Thora kom ned i hulen sammen med Gorm og tolv bevæbnede bønder; Roller greb øksen, men Grimla sank sammen, som var hun død. Thora beordrede Grimla bundet, og da Roller havde udleveret øksen, tog hun sig selv af at binde ham. Da den gamle kvinde var kommet til sig selv igen, spurgte hun Thora, om hun var nærværende hos hendes søn Grimer, da han døde på Havsgaard. Da Thora bekræftede det, ville Grimla vide, om hun huskede, hvad han sagde til afsked. »'Jeg glemmer det aldrig,' / Zittrede Thora, 'dog tog han i Eed mig, aldrig at sige / Hvad han mig sagde, før lydt en Anden i lignende Tone / Sagde det samme.' 'Du brød dog dit Ord!' udstødte den Gamle - / 'Ja! jeg brød det een eneste Gang!' - 'Naar?' - 'Her!' - 'Og hvorfor da?' - / 'Rædsomme! kun for at vække din Søn!' - 'Jeg kommer igjen!' blev / Grimla ved, 'og spørger dig end' ... 'Jeg kommer igjen!' gav / Thora til Svar - og paa ny sank hen, som truffen af Lynild, / Død paa Stenen den Bundne«, s. 397f. Imidlertid var Thora nu overbevist om, at Roller var uskyldig; »Jeg borger med Livet / Og med mit Eie for ham«, sagde hun, s. 399. Og hun bad dem alle tage tilbage til landsbyen; dog anmodede hun en gammel mand om at vende tilbage med hendes barn, Grimkul, da hun ville forblive i hulen sammen med Roller og barnet, indtil retten havde talt. Fra »Femte Sang« skrues historien tilbage til tiden, før Røds-kæg og hans ti sønner kom til Havsgaard for at røve den. Her fortælles det videre, at Grimla var af troldæt, at Grimer lige inden forhøret på bytinget opdagede, at den mand, han havde dræbt, var hans far, og at Grimla var opfyldt af hævntrøst og havde planer om at få Thora dræbt, fordi hun var af den opfattelse, at Grimer døde, fordi Thora havde forgiftet ham og gjort det af had mod trolde, s. 422. Desuden fortælles det, at Roller var Røds-kæg og Grimlas yngste søn, som nede i hulen hed Grimkul, men oppe på jorden Roller. Det bliver også klart, at Grimla altid anvendte de ord »Jeg kommer igjen!« som hilsen og som stikord, se s. 407, s. 409, s. 410, og s. 415. I »Siette Sang« berettes det, at Grimla fortalte Roller, mens han endnu var dreng, om en drøm, hvori hun så, at hendes mand og de ti af hendes sønner skulle dræbes, og at Thora, der tog sig ud som en lyslokket engel, skulle dolke Roller. Og hun pålagde Roller at tage hævn med ordene: »'Grimkul-Roller! nu giælder det Mod og Kiærligheds Prøve! / Hør mig, hør mig! jeg kommer igjen! med elleve Mord skal / Hevnes paa Thora de Elleves Død, og den Sorg, hun os bragte! /

Hør mig og lyd! jeg har fundet, mig selv randsagende Hiertet, / Skikket at knuse min Æts Hugorm en frygtelig Hammer: / Thora maa døe tolvfold! og du, mig fød til en Hevner, / Du skal udføre med eet i Giengjældelsens Time de tolv Slag!« s. 432f. Og hun afkrævede ham, at han »Ved Blodrunen 'Jeg kommer igjen!'« skulle sværge på at ville hente Thora til hende. Og han svor ved »Jeg kommer igjen!« s. 449. Med »Syvende Sang« indledes Rollers opdragelse til at kunne klare sit forehavende. For at få råd blev han af sin mor sendt til heksen Alrune, der bl.a. bød ham: »siig aldrig 'Jeg kommer igjen,' undtagen i Livsnød«, s. 464, og hun overdrog ham til daglejeren Gorm for at lære om almindelig kunnen og færden, mens hun selv ville lære ham »Troidenes Kløgt og de bindende Runer«, s. 467. I »Ottende Sang« fortælles, at Roller flyttede ind hos Gorm, fik et sønligt forhold til ham og tjente sammen med ham til det daglige brød ved markarbejde og husflid. Da han ved Alrunes trolddom var blevet indviet til sit værk og af Gorm var oplært i landbrug, kunstdrejning, biavl, havedyrkning, tegning og læsning, begav han sig til Havsgaard. Da han første gang mødte den lyslokkede Thora, blev han så ramt i hjertet, at han besvimede. Thora hentede vand og fik ham vækket; og da han slog øjnene op, blev hun for altid ramt af hans 'fromme og himmelforklarede blik'. »Da han rørte sig voldomt,« fortælles det videre, »Treen hun tilside, med Øinene blyt nedslagne til Jorden; / Og, da han fuldelig reiste sig op, dybtsukkende, fløi hun / Skyndig derfra, mens: jeg kommer igjen! qvalt døde paa Læben«, s. 501. Herpå fortælles det igen, hvordan han blev ansat af den gamle lensmand Herkuller; men mens det skete, ledte Thora efter den ring, som hun havde fået af Grimer, men tabt dagen i forvejen. Da hun kom hen til Herkuller og Roller, kom Roller i tanke om, at hans ring på forunderlig vis havde fundet hendes, og rødmende gav han den til hende, der rødmende modtog den. »'Du bringer os Held i Huset!' igientog / Oldingen, trykkende Haanden ham stærkt; og ind nu i Porten / Treen de. Men Thora forsvandt; og, imens til Stuen de To gik, / Fløi hun til Kamret, hvor Grimer var død, og ved Leiet, hvor denne / Havde 'Jeg kommer igjen!' som et reddende Middel i Livets / Yderste Fare, den zittrende lært, og forært hende Ringen, / Ømt nu hun kyste dens Runer, og græd«, s. 505f. I »Niende Sang«, som afslutter fragmentet, fortælles der indgående om, hvordan de to blufærdige unge, Roller og Thora, blev mere og mere tiltrukket af hinanden og efterhånden lod den gensidige forelskelse blusse frem, så de udvekslede ringe og blev trolovet. Glæden og fryden over kærligheden fik Roller til at glemme den ed om hævn, han havde svoret sin mor, ja, »Glemmt selv Runen: *Jeg kommer igjen*«, s. 525. Sangen slutter med at berette: »Oldingen, der i aftagende Kraft sødtslumrende hensov, / Henimod Enden af Høst, da Thora, som diende Moder / Kronte hans Liv, og med Kroningens Skræk udslukte dets Lampe«, s. 527.

I trykt udgave: Bind 27 side 136 linje 19